

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

تکرار و تقابل در لالایی‌های فارسی:

تبیین زبان‌شناختی گرایش‌های زیباشناختی کودک

استاد راهنما:

دکتر علی محمد حق‌شناس

استاد مشاور:

دکتر احمد صفارمقدم

نگارش:

احمد رمضان‌واسوکلائی

پایان‌نامه برای دریافت درجه‌ی کارشناسی‌ارشد در زبان‌شناسی همگانی

تابستان ۱۳۸۵

تقدیم به پدر و مادرم

تقدیر

پیش و پیش از همه، از استادام دکتر علی محمد حق شناس که راهنمایی این پژوهش را با مهربانی پذیرفتند و در تمامی مراحل انجام آن راهنما و یاریگرم بودند، سپاسگزارم. از جناب آقای دکتر احمد صفارمقدم که مشتاقانه و دلسوزانه وقت گرانبهای خود را صرف مطالعه‌ی این پایان‌نامه کردند و نکات لازم را گوشزد نمودند، سپاسگزاری می‌کنم. از سرکار خانم دکتر ایران کلباسی نیز که در طول تحصیل در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی همواره مشوقم بودند سپاسگزارم. پژوهش و برخورد نظام‌مند با پدیده‌ها را مدیون پژوهشکده‌ی زبان-شناسی پژوهشگاه می‌باشم، از اساتید پژوهشکده زبان‌شناسی و همچنین مسئولان و کتابداران کتابخانه‌ی پژوهشگاه نیز سپاسگزارم.

شهریور ۱۳۸۵

کودکان افسانه‌ها می‌آورند

درج در افسانه‌شان بس راز و پند هزل-

ها گویند در افسانه‌ها:

گنج میجو در همه ویرانه‌ها

(مولوی، دفتر سوم. بیت ۲۶۰۲)

نشانه‌ها

نشانه‌ها		
/a/	/palang/	پلنگ
/ā/	/lālā/	لالا
/Ā/	/hamĀše/	همیشه
/ū/	/bemūnĀ/	بمونی
/ʔ/	/ʔūmad/	اومد
/x/	/xābet/	خوابت
/q/	/qorbūnet/	قربونت
/j/	/xanjar/	خنجر
/č/	/bačče/	بچه
/š/	/šamšĀr/	شمشیر
/ow/	/rowšan/	روشن

چکیده

این پایان‌نامه به بررسی تکرار و تقابل در لالایی‌های فارسی می‌پردازد. بنیان نظری پژوهش حاضر چارچوبی است که رقیه حسن (۱۹۸۹) در کتاب *زبان‌شناسی، زبان و هنرکلامی* مطرح کرده است. حسن در تبیین ارزیابی‌های زیباشناختی کودکان از مفاهیمی همچون: تکرار، تقابل و ساخت‌های موازی در سطح آوایی، ترتیب کلمات و معنایی بهره‌برده است و از نقش‌گرایی هَلیدی و فرانش‌های مطرح شده در آن استفاده کرده است. نگارنده در این پایان‌نامه سعی دارد چارچوب مذکور را بر لالایی‌های زبان فارسی اعمال کند و بدین - ترتیب تبیینی زبان‌شناختی از تکوین ارزیابی‌های زیباشناختی کودک ارائه دهد.

پایان‌نامه‌ی حاضر در پنج فصل تنظیم شده است. نگارنده در فصل اول، ابتدا به تعریف و تشریح مفاهیم و واژگان کلیدی می‌پردازد و سپس موضوعاتی از قبیل: اهداف و انگیزه‌ی پژوهش، روش تحقیق و منابع گردآوری داده‌ها، فرضیه‌های تحقیق، مسائل و مشکلات و ساختار کلی پایان‌نامه مطرح می‌شوند. در فصل دوم که به پیشینه‌ی تحقیق اختصاص دارد، نگارنده به تشریح مفاهیم و روابطی همچون: فرهنگ عامه، جایگاه ادبیات شفاهی و لالایی‌ها در ادبیات، ساخت ترانه‌های عامیانه و انواع آن، واژه‌ی لالایی و زبان‌شناسی و ادبیات می‌پردازد و در ادامه آثار پژوهشگران ایرانی و غیرایرانی که در زمینه‌ی ادبیات کودک، لالایی و سبک-شناسی نقش‌گرا انجام پذیرفته و دستاوردهای آن‌ها را معرفی می‌کند. نگارنده در فصل سوم به طور مفصل به توصیف دستور نقش‌گرای نظام‌مند، تکرار، تقابل و ساخت‌های موازی در سطح آوایی و ترتیب کلمات می‌پردازد و در فصل چهارم، چارچوب فوق را در زمینه‌ی لالایی‌های فارسی به کار می‌برد و داده‌های به دست آمده را تجزیه و تحلیل می‌کند. نگارنده در فصل پنجم نتایج پژوهش را برمی‌شمرد و پیشنهادهاتی را جهت بررسی‌های آینده مطرح می‌کند.

فصل اول: مقدمه	۱
۱-۱- مقدمه	۲
۲-۱- روش پژوهش	۲
۳-۱- مفاهیم	۳
۱-۳-۱- ادبیات شفاهی	۳
۲-۳-۱- ادبیات جهانی	۳
۳-۳-۱- تکرار	۴
۴-۳-۱- تقابل	۴
۵-۳-۱- دستور نقش‌گرای نظام‌مند	۵
۶-۳-۱- فولکلور ادبی	۵
۷-۳-۱- لالایی	۵
۴-۱- انگیزه‌ی پژوهش	۶
۵-۱- پرسش‌های تحقیق و فرضیه‌ها	۶
۶-۱- مسایل و مشکلات	۷
۷-۱- ساختار پایان‌نامه	۸
فصل دوم: پیشینه‌ی تحقیق	۹
۱-۲- مقدمه	۱۰
۱-۱-۲- تعریف فولکلور	۱۱
۲-۱-۲- انواع فولکلور	۱۳
۳-۱-۲- پیشینه‌ی مطالعات فولکلور	۱۳
۲-۲- تعریف ادبیات	۱۴
۱-۲-۲- ادبیات کودک	۱۸
۱-۱-۲-۲- ادبیات شفاهی کودکان	۱۹
۲-۱-۲-۲- تاریخچه‌ی پیدایش ادبیات شفاهی کودک	۲۰
۳-۲- ترانه‌های عامیانه	۲۱

۲۲ ترانه‌های عامیانه و هنر	۱-۳-۲
۲۳ ساخت ترانه‌های عامیانه	۲-۳-۲
۲۳ انواع ترانه‌های عامیانه	۳-۳-۲
۲۴ لالایی‌ها	۱-۳-۳-۲
۲۶ محتوای لالایی	۱-۱-۳-۳-۲
۲۷ واژه‌ی لالایی	۲-۱-۳-۳-۲
۲۸ لذت شعر	۴-۲
۳۰ زبان و ادبیات	۵-۲
۳۰ زبان‌شناسی و ادبیات	۶-۲
۳۱ سبک‌شناسی و لالایی	۷-۲
۳۲ پیشینه‌ی تحقیق	۸-۲
۳۲ مقدمه	۱-۸-۲
۳۲ آثار محققان غیر ایرانی	۲-۸-۲
۳۲ برپایه‌ی دستور نظام‌مند	۱-۲-۸-۲
۳۴ بر پایه‌ی ادبیات کودک	۲-۲-۸-۲
۳۴ آثار محققان ایرانی:	۳-۸-۲
۳۴ آقاگل‌زاده	۱-۳-۸-۲
۳۵ مهاجر- نبوی	۲-۳-۸-۲
۳۶ غیثیان	۳-۳-۸-۲
۳۶ طیب	۴-۳-۸-۲
۳۷ وثوقی	۵-۳-۸-۲
۳۸ حق شناس - مظفری	۶-۳-۸-۲
۴۰ فصل سوم: مبانی نظری	
۴۱ مقدمه	۱-۳
۴۲ فرانش‌ها در دستور نقش‌گرای نظام‌مند	۲-۳
۴۲ فرانش‌اندیشگانی	۱-۲-۳
۴۳ فرایند مادی	۱-۱-۲-۳

۴۴ فرایند ذهنی ۲-۱-۲-۳
۴۵ فرایند رابطه‌ای ۳-۱-۲-۳
۴۵ فرایند رفتاری ۴-۱-۲-۳
۴۶ فرایند کلامی ۵-۱-۲-۳
۴۶ فرایند وجودی ۶-۱-۲-۳
۴۷ فرانش میاں فردی ۲-۲-۳
۴۹ فرانش متنی ۳-۲-۳
۵۱ فصل چهارم: بررسی لالایی‌ها
۵۲ ۱-۴- تکرار و تقابل و وزن لالایی‌ها
۵۴ ۲-۴- تکرار و تقابل در سطح آوایی
۷۵ ۳-۴- تکرار و تقابل در سطح ترتیب کلمات
۷۸ ۴-۴- تکرار و تقابل در سطح معنایی
۸۰ فصل پنجم: نتیجه‌گیری و پیشنهادات
۸۱ نتیجه‌گیری و پیشنهادات:
۸۳ کتاب‌نامه
۹۰ واژه‌نامه
۹۲ واژه‌نامه‌ی فارسی به انگلیسی
۹۷ واژه‌نامه‌ی انگلیسی به فارسی
۱۰۳ فهرست اعلام: فارسی به انگلیسی
۱۰۵ فهرست اعلام: انگلیسی به فارسی

فصل اول: مقدمه

۱-۱- مقدمه

ادبیات کودک توجه پژوهشگران زیادی را به خود جلب کرده است، به طوری که امروزه کمتر مجله‌ای می‌بینیم که در آن صفحه یا صفحاتی به کودکان اختصاص نداده باشد. تعداد مجلات مخصوص کودکان رو به افزایش است؛ رادیو و تلویزیون نیز توجه بیشتری به برنامه‌های مخصوص کودکان نشان می‌دهند. به نظر می‌رسد که این همه از احساس لزوم و درک اهمیت ادبیات کودکان در جامعه ناشی می‌شود. ادبیات کودکان در جامعه‌ی ما، آن طور که باید و شاید رشدی نداشته است. اما همین تحولات هرچند ناچیز نیز می‌تواند نویدبخش باشد و در پی این تحولات افق روشن‌تری را در ادبیات عامیانه کودک مشاهده کرد. از آنجایی که در همه‌ی اقوام با هر زبان و هر ملیتی صورت‌هایی از ادبیات بالاحص لالایی یافت می‌شوند، شاید بتوان لالایی را در زمره‌ی ادبیات شفاهی جهانی دانست. لذا بایستی ساختاری مشترک برنظام ادبی لالایی‌ها حاکم باشد که در روح نظام زبانی آن دمیده می‌شود چرا که کارکردی مشابه را صرف‌نظر از ساخت متفاوت زبان‌ها در پی دارد.

۱-۲- روش پژوهش

تحقیق حاضر در چارچوب روش تحلیلی - توصیفی انجام شده است. نگارنده سعی کرده است رویکرد رقیه حسن در تبیین ارزیابی زیبایی‌شناختی اشعار کودکانه را ابتدا توصیف نماید و سپس روی لالایی‌های فارسی (گوش تهران و گوش شیرازی) اعمال و تحلیل نماید. در انتخاب لالایی‌ها ابتدا نگارنده به تهیه‌ی مجموعه‌ای از لالایی‌هایی که منشأ عامیانه دارند، اقدام نموده است که حاصل کار جمع‌آوری لالایی‌هایی به گوش کرمانی، ملایری، بیرجندی، کاشمیری، خوزستانی بوده که اصل مشترک آن‌ها نداشتن سراینده‌ای مشخص - آن‌چنان که هدایت به عنوان عامل بنیادی

در ترانه‌های عامیانه معرفی می‌کند - بوده است. اما جهت بررسی دقیق‌تر تکرار و تقابل در سطح آوایی ضرورت گویش‌وران بومی احساس می‌شد که متأسفانه نگارنده به آن‌ها دسترسی نداشت. لذا نگارنده با رضایت استاد راهنما تنها به تحلیل نمونه‌هایی از لالایی‌های تهرانی و شیرازی پرداخته است. البته جهت اثبات وجود فرایندهای مختلف در فرانش اندیشگانی و یا روابط مختلف در فرانش میان‌فردی در لالایی‌ها از سایر گویش‌ها هم استفاده شده است. بدین ترتیب، با جمع‌آوری اطلاعات و داده‌ها، ارائه و تجزیه و تحلیل آنها سعی شده است فرضیه‌های تحقیق به طور معقولانه بررسی شوند.

۱-۳- مفاهیم

در این پایان‌نامه برخی مفاهیم و اصطلاحات کاربرد خاصی دارند که شایسته است ابتدا آن مفاهیم و واژگان کلیدی را معرفی و تشریح نماییم:

۱-۳-۱- ادبیات شفاهی

ادبیات شفاهی قصه‌ها، مثل‌ها و افسانه‌های نانوخته‌ای که سینه به سینه نقل می‌شوند را شامل می‌گردد. پیش از اختراع خط، ادبیات شفاهی معمول بوده است. پس از اختراع خط، بسیاری از این ادبیات - مانند قصه‌های عامیانه‌ی قدیم که امروزه گردآوری و مکتوب می‌شوند - مکتوب شده‌اند.

۱-۳-۲- ادبیات جهانی

ادبیات جهانی به ادبیاتی اطلاق می‌شود که به یک کشور یا بخش کوچکی از یک کشور وابسته نیست بلکه به همه‌ی جهانیان تعلق دارد.

۱-۳-۳- تکرار

تکرار می‌تواند در سه سطح از زبان: آواها^۱، ترتیب کلمات^۲ و معنا^۳ واقع شود.

به عبارت دیگر وقوع مکرر یک آوا، مضمونی مشخص و ترتیبی موازی^۴ در انواع

مختلف آن^۵ یکی از فنونی است که منجر به زیباتر و گوش‌نوازتر شدن این هنر کلامی یعنی لالایی

می‌شود.

۱-۳-۴- تقابل^۶

به مثال‌های زیر توجه کنید:

(۱) لالا لالا گل خشخاش بابات رفته خدا همراهش

(۲) لالا لالا گل فندق ننه‌ات آمد سرصندوق

جهت تعریف تقابل ابتدا بایستی شباهت^۶ و یکسانی^۷ را در مثال‌های بالا نشان دهیم:

لالا لالا گل در بیت (۱) و (۲) به صورت یکسان به کار رفته است و یکسانی در آن‌ها به

چشم می‌خورد. از طرف دیگر، شباهت به صورت تقابل در کلمات خشخاش و صندوق ظاهر شده

است.

-
1. sounds
 2. wording
 3. meaning
 4. parallel wording
 5. contrast
 6. similarity
 7. sameness

۱-۳-۵- دستور نقش‌گرای نظام‌مند^۱

دستور نقش‌گرای نظام‌مند بر این باور استوار است که زبان ابزاری است برای انتقال معنی و برقراری ارتباط میان افراد یک جامعه. به عبارت دیگر زبان نهادی اجتماعی (بخشی از یک نظام اجتماعی) است (هلیدی، ۱۹۷۸: ۳۹). پُر واضح است که در این رویکرد زبان‌شناسی شاخه‌ای از جامعه‌شناسی در نظر گرفته می‌شود (همان‌جا). در این رویکرد چهار فرانتش^۲ ذیل مطرح می‌شود که با هم معنی گفتمانی را شکل می‌دهند.

۲- میان‌فردی^۴

۱- تجربی^۳

۴- منطقی^۶

۳- متنی^۵

۱-۳-۶- فولکلور ادبی

آن بخش از فرهنگ یا دانش عامه که سینه به سینه و نسل به نسل انتقال یافته و در بستر کلام جاری است را گویند که خود شامل انواع مختلفی می‌باشد و در جریان پایان‌نامه با آن‌ها بیشتر آشنا می‌شویم.

۱-۳-۷- لالایی^۷

بخشی از فولکلور ادبی است که معمولاً آن را آوازی می‌خوانند که بدان وسیله کودکان را آرام و خواب می‌کنند. لالایی ژانری ادبی است که در تمام اقوام و ملل وجود دارد و می‌توان آن را ادبیات زنانه دانست. لالایی‌ها دارای ساختاری ساده، آهنگی دلنشین و واژگانی پربسامد می‌باشند.

-
1. systematic functional grammar
 2. metafunction
 3. experiential
 4. interpersonal
 5. textual
 6. logical
 7. lullaby

۱-۴- انگیزه‌ی پژوهش

از آنجایی که اکثر تحقیقات و پژوهش‌هایی که تاکنون در مورد ادبیات کودکان انجام شده است، بیشتر جنبه‌ی جمع‌آوری ادبیات شفاهی کودکان و لالایی‌ها دارد و کاری در زمینه‌ی لالایی‌ها از منظر زبان‌شناختی صورت نگرفته است، نگارنده بر آن شده است تا اولین گام را در بررسی زبان‌شناختی لالایی‌های فارسی بردارد. از این رو با بررسی لالایی‌های فارسی بر اساس چارچوب مطرح شده در حسن (۱۹۸۹)، تکرار و تقابل ساخت‌ها را کشف و طرحی از الگوبندی منظم ساخت زبانی لالایی‌های فارسی به ست دهد و بدین‌سان تبیینی زبان‌شناختی از گرایش‌ها و ارزیابی‌های زیباشناختی کودکان ارائه دهد.

۱-۵- پرسش‌های تحقیق و فرضیه‌ها

هر پژوهش، برای یافتن پاسخ به سؤال‌هایی انجام می‌شود که در ذهن نگارنده‌ی آن پژوهش نقش بسته است. هدف از انجام این پژوهش بررسی و یافتن پاسخ برای سؤالات زیر می‌باشد:

- ۱- آیا در لالایی‌های فارسی تکرار در سطوح مختلف آوایی، معنایی و ترتیب کلمات وجود دارد؟
- ۲- آیا در لالایی‌های فارسی ساخت‌های موازی وجود دارد؟
- ۳- آیا در لالایی‌های فارسی تقابل به چشم می‌خورد؟
- ۴- در صورتی که در لالایی‌های فارسی تکرار و تقابل وجود دارد، آیا تکرار و تقابل الگوبندی منظمی را در کل گفتمان به وجود می‌آورند؟

به عبارت دیگر فرضیه‌های مدنظر در این پژوهش عبارتند از:

- ۱- در لالایی‌های فارسی تکرار در سطوح مختلف آوایی، معنایی و ترتیب کلمات وجود دارد.
- ۲- در لالایی‌های فارسی ساخت‌های موازی وجود دارد.
- ۳- در لالایی‌های فارسی تقابل به چشم می‌خورد.
- ۴- در لالایی‌های فارسی تکرار و تقابل وجود دارد و این تکرار و تقابل الگوبندی منظمی را در کل گفتمان به وجود می‌آورند.

۱-۶- مسایل و مشکلات

تا آنجایی که نگارنده مطلع است این پایان‌نامه، اولین گام در جهت بررسی زبان‌شناختی لالایی‌های فارسی می‌باشد، لذا این پژوهش مشکلات خاص خود را داشته است که نگارنده در بسیاری از مراحل نگارش با آن‌ها رو به رو شده است.

مشکل اول و اصلی‌ترین مشکل پژوهش حاضر تهیه‌ی پیکره‌ی زبانی مناسب، این‌که کدام لالایی‌ها انتخاب شوند تا نماینده‌ی تام و عام فارسی‌زبانان کل ایران باشد، جهت بررسی ساختاری آن‌ها بود. برای حل این مشکل لالایی‌هایی از گویش‌های تهرانی و شیرازی انتخاب‌گردیدند که مبنای عامیانه داشته و نسل به نسل و سینه به سینه حفظ شده‌اند.

دومین مشکلی که نگارنده حین نگارش پایان‌نامه با آن مواجه بوده است عدم دسترسی به منابع مورد نظر می‌باشد. همان‌طوری که قبلاً ذکر شده است، این پایان‌نامه اولین گام در جهت بررسی زبان‌شناختی لالایی‌های فارسی با استفاده از اعمال چارچوب نظریه حسن (۱۹۸۹) می‌باشد، لذا عدم دسترسی به منابع فارسی مناسب در این زمینه یکی از مشکلات اساسی به شمار می‌رود. مشکل سوم عدم شناخت قلمرو زمانی لالایی‌هایی فارسی است که انتخاب آن‌ها را جهت

پژوهش دشوار می‌سازد. البته شاید نتوان لالایی را منتسب به زمان دقیقی دانست. قدر مسلم این- است که لالایی‌ها از دیر باز در میان فارسی‌زبانان وجود داشته و سینه به سینه و از نسلی به نسل دیگر انتقال یافته است. متأسفانه کار محققانه‌ای تاکنون در این زمینه انجام نشده تا پاسخی علمی در این مورد ارائه شود.

۱-۷- ساختار پایان‌نامه

پایان‌نامه‌ی حاضر در پنج فصل نوشته شده است: در فصل اول، که مقدمه می‌باشد، ابتدا به تعریف و تشریح مفاهیم، اصلاحات و واژگان کلیدی پایان‌نامه پرداخته شده و در ادامه به روش اهداف و انگیزه‌ی پژوهش، پرسش‌ها و فرضیه‌های تحقیق و همچنین مسایل و مشکلات اشاره می‌شود. در فصل دوم که بررسی آثار پیشین نام دارد، نگارنده به طور اجمالی در مورد کتاب‌ها و پایان‌نامه‌هایی که تا به حال در حوزه ادبیات کودک، سبک‌شناسی نقش‌گرا و بررسی زبان‌شناختی لالایی‌ها توسط پژوهشگران ایرانی و غیر ایرانی انجام پذیرفته است، بحث کرده است. فصل سوم که بدنه‌ی اصلی پایان‌نامه‌ی می‌باشد، به طور مفصل به توصیف دستور نقش‌گرای نظام‌مند، تکرار و تقابل در سطح آوایی، معنایی و ترتیب کلمات اختصاص دارد. در فصل چهارم، نگارنده به اعمال رویکرد مذکور روی لالایی‌ها می‌پردازد و نتایج حاصل از انجام این پژوهش را در فصل پنجم تشریح می‌کند. در ادامه‌ی این فصل پیشنهادهایی جهت انجام پژوهش‌های آینده ارائه می‌شود.

فصل دوم: پیشینه‌ی تحقیق

۱-۲- مقدمه

فولکلور^۱ بازتابی گسترده از زندگی مادی و معنوی انسان است و به همین دلیل یکی از با- ارزش‌ترین نهادها برای بررسی گذشته و شناخت روش‌های زندگی به شمار می‌رود. عواطف، باورها و به طور کلی روح زندگی گذشتگان را در این گستره می‌توان شناخت. فرهنگ مردم، ساخته‌ی توده‌ی مردم است. فرهنگ مردم^۲ جهان بینی، روان شناسی و اندیشه‌ی توده‌ی مردم درباره‌ی فلسفه، دین، علم، نهادهای اجتماعی و آئین‌گذار است و در برگیرنده‌ی جشن‌ها، شعرها، ترانه‌ها، افسانه‌ها و تمام هنرهای عامیانه است (بیهقی^۳، ۱۳۵۶: ۱۹-۲۰، نقل شده در محمدی وقائینی، ۱۳۷۹: ۱۰).

واژه‌ی فولکلور اول بار توسط ویلیام توماس^۴ در سال ۱۸۴۶ رسمیت پیدا کرد. اما در حقیقت گرایش به فولکلور حاصل جنبش‌های خردمندانه‌ی اوایل قرن نوزدهم علیه فلسفه‌ی روشنفکری بود که با پیش رمانتیسم^۵ و Sturm und Drang^۶ همراه بود (بازگفت آزاد از بل مونت^۷، ۱۹۹۶: ۳۰۸). ویلیام بسکام^۸ فولکلور را یادگیری می‌داند و تمام دانشی را که به طور شفاهی به نسل‌های بعد انتقال پیدا می‌کند را از آن جمله بر می‌شمرد (همان‌جا، بازگفت آزاد).

۱- در مقاله‌ی "فولکلور چیست: مباحث نظری فولکلور" (وهمن، ۱۳۸۱: ۹) در مورد معادل لفظ فولکلور چنین بیان شده است: "معادل لفظ فولکلور در زبان فارسی اصطلاحاتی مانند دانستنی‌های عوام، دانش توده، فرهنگ عامیانه و غیره پیشنهاد شده است و هنوز بین صاحب‌نظران در انتخاب اصطلاحی که بتواند معنای فولکلور را که چیزی مشتمل بر این‌ها و فوق همه-ی این‌ها باشد، توافقی حاصل نیامده است."

2. folklore

۳- حسینعلی بیهقی، پژوهش و بررسی فرهنگ عامه ایران (مشهد: آستان قدس رضوی، ۱۳۵۶).

4. Thomas, William

5. pre-romantism

۶- نک به (695-694:1992, Pierre), (4654-4653:2000, Lexicon) &

(6520:1970, Encyclopediae Dictionnaire)

7. Belmont, Nicole

8. Bascom, William